

Den Haag, 12 september 2022.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties (TK en EK),

Om maar meteen met de deur in huis te vallen, stel ik u navolgende casus voor. Stel, per eerstvolgende gelegenheid (laten we zeggen: komende maand of vanaf januari 2023, of zoiets) doen we het als volgt. De inwoners van de provincie Drenthe hebben geen recht meer op een werkloosheidsuitkering daar waar dat tot op heden wel het geval was, en de inwoners van de provincie Limburg die tot op heden in de bijstand zitten, krijgen nog maar de helft van hun uitkering. Het is natuurlijk maar een gedachtenexperiment, maar toch. U zou waarschijnlijk van mij denken dat ik buiten de werkelijkheid ben gaan staan en maar wat onzin uitkraam.

Toch is deze handelswijze gelijk aan hetgeen onze regering doet met Caribisch Nederland. Voor uw begrip sta ik toch even stil bij de begrippen CAS en BES. CAS staat voor de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten. Deze landen hebben een verregaande eigen zorgplicht voor hun eigen inwoners. Alleen Defensie, Buitenlandse Zaken en de uitgifte van Nederlandse paspoorten zijn domeinen waar deze CAS-landen niet zelf over gaan maar waar de (Europees) Nederlandse overheid het primaat heeft. Maar voor bijvoorbeeld de beleidsterreinen Onderwijs en Sociale Zaken hebben de regeringen van deze landen een eigen verantwoordelijkheid. Als er dan toch meer geld wordt uitgegeven dan dat er binnenkomt, dan is het primair een eigen (ei)landelijke verantwoordelijkheid om de tering naar de nering te zetten. Europees Nederland, of eigenlijk: het Koninkrijk der Nederlanden (met een Koninkrijksregering) ziet erop toe dat dit "spelen met eigen verantwoordelijkheid" niet uit de hand loopt. Een "spel" waarin nog wel eens grenzen worden geraakt of zelfs overschreden.

Met de BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) ligt dat anders. Deze eilanden hebben de status van 'openbaar lichaam', net zoals ook de Noordoostpolder en Rijnmond indertijd zijn 'georganiseerd'. Het openbaar lichaam is een construct dat is gedefinieerd in de Grondwet en uitgaande van de landelijke (Nederlandse) wetgeving, kunnen voor openbare lichamen aanvullend regels worden gesteld. *Hier wringt het een beetje, want wanneer geven omstandigheden op de eilanden, die soms wezenlijk anders zijn dan in Europees Nederland, aanleiding tot eigen wet- en regelgeving?*

Naar mijn stellige overtuiging moet grote terughoudendheid worden betracht bij het vaststellen dat bepaalde omstandigheden 'anders' zijn. Eveneens naar mijn stellige overtuiging worden de 'andere' omstandigheden door de Nederlandse regering momenteel gemakkelijk gekoesterd teneinde eigenstandige (maar vooral kwalitatief mindere) wet- en regelgeving voor de BES-eilanden door te voeren. *Maar, en dat besef leeft allerminst in Europees Nederland, de Bonairiaan, de Statiaan en de Sabaan zijn net zo goed Nederlander als de inwoner van Drenthe of Limburg.*

En zo komt mijn casus uit de eerste alinea dus toch niet zo heel erg uit het land der fabelen: het sociale vangnet op de drie laatstgenoemde eilanden (*dus voor de goede orde: niet de CAS-landen, maar de BES-eilanden*) is van een bepaald andere (mindere) orde dan in Europees Nederland. Ik heb

dit punt vaker aangestipt in mijn brieven maar wanneer ik in Europees Nederland rondwandelen en de krant lees, dan komt er van alles op mij af maar het feit dat er ook Caribische Nederlanders zijn die net zo goed Nederlanders zijn als de Europese Nederlanders lijkt hier volkomen onbekend. Ik denk dat zo goed als géén inwoner van Europees Nederland (en daarmee doel ik nu ook op u, onze parlementariërs, dus ook die van de Caribische Nederlander) zich bewust is van het feit dat onze regering weinig anders doet dan het *institutioneel discrimineren* van de Bonairiaan, de Statiaan en de Sabaan.

En zo wordt de armoede op deze drie eilanden door Europees Nederland gemakkelijk 'weggeredeneerd' (soms onder verwijzing naar een bijna *misdadige* discussie rond een *fictief* bestaansminimum dat als *ijkpunt* voor de *verre toekomst* moet gelden). En zo kun je je eigen Europees Nederlandse straatje schoonvegen met een volkomen *misplaatst* gevoel van rechtvaardigheid.

Eén kanttekening zou ik hierbij willen maken en dat betreft de wetgeving. Ik sluit niet uit - maar weet het gewoonweg niet precies - dat juist de wetgeving die inhoud geeft aan het functioneren van de drie openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (zoals WOLBES en FINBES) "in de weg staan" van de volle gelijkwaardigheid van deze "gemeenten" met gemeenten in Europees Nederland. Maar als dat zo is, is het zaak om juist die hindernissen te elimineren. Bovendien moet de regering - wanneer dit het geval is - hier helder en transparant over zijn en niet een nieuwe set aan ambtenaren en/of onderzoekers naar de eilanden sturen om een reeds bekend 'probleem' "nader te bestuderen".

Graag zou ik in deze brief nog wel enige inhoudelijke punten noemen, maar die bewaar ik bij nader inzien wel tot een volgende brief. Het besef dat de Caribische Nederlander en de Europese Nederlander samen het land (Caribisch en Europees) Nederland bevolken en daarin eigenlijk dezelfde rechten aan deze status zouden willen ontleen, lijkt me een te belangrijke notie om niet even bij stil te staan.

Vandaar deze brief. Een belangrijke notie, die binnen elk der beleidsterreinen tot consequenties zou kunnen, of zelfs: moeten, leiden.

Graag wens ik u veel wijsheid toe om deze notie op u te laten inwerken met effect in uw voortgaand politiek handelen.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Cornelis Houtmanstraat 9-b,
2593RD Den Haag.

E jhtm.nl@gmail.com

W <http://statia.nu> of <http://statia.nu/nl>

cc: *Nationale Ombudsman*